

Οδός Παύλου Προσαλένδη

Ο Παύλος Προσαλένδης ο πρεσβύτερος, καταγόταν από οικογένεια ευγενών, που είχε τις ρίζες της στο Βυζάντιο και μετανάστευσε στην Κέρκυρα μετά την άλωση. Αφού πήρε τα πρώτα μαθήματα σχεδίου και γλυπτικής στη γενέτειρά του από τον Ιταλό ξυλογλύπτη Λουίτζι Μπόσσι, πήγε το 1803 στη Ρώμη για να συνεχίσει τις σπουδές του. Μαζί με το συμπατριώτη και φίλο του Δημήτριο Τριβώλη-Πιέρη γράφτηκαν στην Ακαδημία του Αγίου Λουκά, όπου μαθήτεψαν κοντά στον μεγάλο κλασικιστή γλύπτη Αντόνιο Κανόβα.

Το 1806 ο Προσαλέντης επέστρεψε στην Κέρκυρα και άρχισε να εργάζεται. Το 1808-1809 συμμετείχε στην ίδρυση της Ακαδημίας Επιστημών από τους Γάλλους, ενώ το 1811 ίδρυσε ιδιωτική Καλλιτεχνική Σχολή, την πρώτη στον ελλαδικό χώρο, που το 1815, με απόφαση του αγγλου αρμοστή Τόμας Μαίτλαντ, μετατράπηκε σε δημόσια. Ο λόρδος Γκίλφορντ επίσης, μετά την ίδρυση της Ιονίου Ακαδημίας τον κάλεσε να διδάξει σχέδιο και πλαστική. Ο Προσαλέντης δέχτηκε τη θέση, αρνήθηκε όμως την αμοιβή που του πρότεινε ο Γκίλφορντ, ζητώντας να διατεθούν τα χρήματα για την κατασκευή αντιγράφων των μαρμάρων του Παρθενώνα που είχε πάρει ο Έλγιν στην Αγγλία, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες διδασκαλίας στη σχολή του. Επειδή τελικά τα αντίγραφα εστάλησαν δωρεάν, προσέφερε τα χρήματα ως υποτροφία σε σπουδαστές της σχολής του. Επιπλέον, αν και, όπως φαίνεται, δεν είχε ιδιαίτερη οικονομική άνεση, παρέδιδε μαθήματα δωρεάν και η αμοιβή που ζητούσε για πολλά έργα του ήταν μόνο το κόστος του υλικού και τα έξοδα μεταφοράς. Ενδιαφέρθηκε επίσης για τον εμπλουτισμό της οικογενειακής αρχαιολογικής συλλογής και δημιούργησε αξιόλογη συλλογή από νομίσματα της αρχαίας Αιγύπτου και της Ελλάδας, ιδιαίτερα της Κέρκυρας. Για την πολύπλευρη προσφορά του στην τέχνη παρασημοφορήθηκε το 1820 από την αρμοστεία και ονομάστηκε Ιππότης του Τάγματος των Αγίων Μιχαήλ και Γεωργίου.

Ο Παύλος Προσαλέντης έζησε στα Επτάνησα σε μια εποχή που ευνοούσε την καλλιτεχνική δημιουργία, αφού οι ξένες δυνάμεις κατοχής δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για την ανάδειξη νέων καλλιτεχνών, με την κατασκευή και διακόσμηση σημαντικών οικοδομημάτων αλλά και μνημείων. Συμμετείχε σε κάθε μορφής καλλιτεχνική εργασία στην Κέρκυρα και έπαιρνε σχεδόν αποκλειστικά όλες τις παραγγελίες για γλυπτά. Υπήρξε, εξάλλου, ο πρώτος γλύπτης στην Ελλάδα που πέτυχε να χυτεύσει γλυπτά σε χαλκό. Οι συνεχείς χυτεύσεις όμως προκάλεσαν

ανεπανόρθωτη βλάβη στον οργανισμό του, που τον οδήγησε τελικά στο θάνατο.

Την περίοδο 1806-1808 εργάστηκε από κοινού με τον Δημήτριο Τριβώλη-Πιέρη. Τα έργα που φιλοτέχνησαν ήταν κυρίως προτομές και μυθολογικά θέματα που φανερώνουν την κλασικιστική τους μαθητεία. Μετά το θάνατο του φίλου του εξακολούθησε να εργάζεται μόνος, κάνοντας τα σημαντικότερα έργα του από το 1815 ως το θάνατό του. Αρκετά από τα έργα αυτά έχουν χαθεί ή καταστραφεί, άλλα έχουν μεταφερθεί στη Βρετανία, ενώ ένας μικρότερος αριθμός βρίσκεται στα Επτάνησα. Το 1815 φιλοτέχνησε την προτομή του Δαιμονίου Πλάτωνος, που βρίσκεται στην Εθνική Πινακοθήκη και φέρει την επιγραφή ΕΡΜΟΓΛΥ / ΦΙΚΗΣ / ΑΥΘΙΣ ΤΕΧΝΗΣ / ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ / ΔΕΙΓΜΑ ΠΡΩΤΟΝ / ΤΟΥΤΟ ΠΑΥΛΟΣ / ΕΠΟΙΕΙ ΑΩΙΕ σε μια προσπάθεια να οριοθετήσει την απαρχή της νεοελληνικής γλυπτικής. Η καλλιτεχνική του εργασία, εκτός από μυθολογικά θέματα, περιλαμβάνει επίσης ανδριάντες και προτομές, καθώς και ανάγλυφα για βάθρα. Ανάμεσά τους συγκαταλέγονται η προτομή του Τόμας Μαίτλαντ (1821-1822), η πρώτη σε ορείχαλκο της νεοελληνικής τέχνης, η προτομή του Φρέντερικ Άνταμ (1825) και τα ανάγλυφα στις βάσεις των έργων, καθώς και οι ανδριάντες των δύο αρμοστών. Εκτός από τα έργα που φιλοτέχνησε μόνος του, έκανε συμπληρωματικές εργασίες ή σχέδια για διάφορα άλλα. Σχεδίασε το υπερφυσικού μεγέθους άγαλμα της Βρετανίας, που τοποθετήθηκε στην κορυφή της πρόσοψης του ανακτόρου των Αγίων Γεωργίου και Μιχαήλ, καθώς και τα ανάγλυφα με τις συμβολικές παραστάσεις των επτά νησιών, που κοσμούν τις μετόπες της πρόσοψης στο ίδιο ανάκτορο. Σχεδίασε επίσης τις ενδυμασίες των διδασκόντων και των μαθητών της Ιονίου Ακαδημίας και φιλοτέχνησε τα τέσσερα ανάγλυφα στο βάθρο της προτομής του βασιλιά της Αγγλίας Γεωργίου Δ' (1826), που κατασκεύασε ο άγγλος γλύπτης Φράνσις Τσάντρεϋ. Το εκμαγείο της βάσης αυτής βρίσκεται σήμερα στην Εθνική Πινακοθήκη, όπως επίσης σχέδια και σημειωματάριά του. Στην Πλατυτέρα της Κέρκυρας, εξάλλου, σώζονται και δύο αγιογραφίες του.

Ο Παύλος Προσαλέντης υπήρξε μια από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες της εποχής του. Έφερε τα κλασικιστικά διδάγματα της ιταλικής του μαθητείας στην Κέρκυρα και, με την ίδρυση της σχολής του, συνέβαλε ευρέως στη διάδοση της καλλιτεχνικής παιδείας. Και παρά το γεγονός ότι έζησε και εργάστηκε στη γενέτειρά του σε μια εποχή που τα νησιά του Ιονίου ήταν ανεξάρτητα από τον ελλαδικό χώρο, είναι στην πραγματικότητα ο πρώτος νεοέλληνας γλύπτης που αποδέσμευσε τη γλυπτική από το δευτερεύοντα και διακοσμητικό ρόλο που είχε μετά την επικράτηση του Χριστιανισμού και συνέβαλε στην αναβίωσή της.

Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki/>